

Početna Stranica > ... > Pokretanje Sudskog Postupka > Gdje I Kako > Pravo Koje Države Je Mjerodavno? Austria

Pravo koje države je mjerodavno?

 Austrija

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Austrijsko međunarodno privatno pravo većim je dijelom kodificirano Zakonom o međunarodnom privatnom pravu (*Gesetz über das internationale Privatrecht – IPR-Gesetz*) od 15. lipnja 1978., BGBl. br. 304/1978. Sljedeće odredbe o sukobu zakona, osim u Zakonu o međunarodnom privatnom pravu (dalje u tekstu: IPRG), sadržane su i u drugim zakonima:

- članku 13.a Saveznog zakona o donošenju odredaba o zaštiti potrošača od 8. ožujka 1979. (Zakon o zaštiti potrošača – KSchG) (*Bundesgesetz vom 8. März 1979, mit dem Bestimmungen zum Schutz der Verbraucher getroffen werden (Konsumentenschutzgesetz - KSchG)*), BGBl. br. 140/1979
- članku 11. Saveznog zakona o vremenskim okvirima za stjecanje prava korištenja nekretninama (Zakon o vremenskim okvirima – TNG) (*Bundesgesetz über den Erwerb von Teilzeitnutzungsrechten an unbeweglichen Sachen (Teilzeitnutzungsgesetz – TNG)*), BGBl. I br. 32/1997
- članku 20. Saveznog zakona o provedbi Direktive 93/7/EEZ o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih iz državnog područja države članice Europske zajednice (*Bundesgesetz zur Umsetzung der Richtlinie 93/7/EWG über die Rückgabe von unrechtmäßig aus dem Hoheitsgebiet eines Mitgliedstaates der Europäischen Gemeinschaft verbrachten Kulturgütern*), BGBl. I br. 67/1998
- članku 23. Saveznog zakona o građanskopravnoj odgovornosti za štetu prouzročenu radioaktivnim zračenjem (Zakon o odgovornosti zbog radioaktivnog zračenja iz 1999. – AtomHG 1999) (*Bundesgesetz über die zivilrechtliche Haftung für Schäden durch Radioaktivität (Atomhaftungsgesetz 1999 – AtomHG 1999)*), BGBl. I br. 170/1998
- člancima 16. i 18. Saveznog zakona o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira (Zakon o konačnosti namire) (*Bundesgesetz über die Wirksamkeit von Abrechnungen in Zahlungs- sowie Wertpapierliefer und -abrechnungssystemen (Finalitätsgesetz)*), BGBl. I br. 98/2001
- člancima od 221. do 235. Stečajnog zakona (*Insolvenzordnung*).

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

U članku 53. IPRG-a navodi se da se njime ne utječe na međunarodne sporazume koji imaju prednost ne samo pred odredbama tog Zakona nego i pred drugim nacionalnim pravilima o sukobu zakona. Sljedeće multilateralne međunarodne konvencije, u kojima je Austrija stranka, sadržavaju pravila o sukobu zakona:

- Haška konvencija od 24. listopada 1956. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja djece
- Haška konvencija od 5. listopada 1961. o ovlastima tijela i primjenjivom pravu s obzirom na zaštitu maloljetnika
- Haška konvencija od 5. listopada 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja
- Haška konvencija od 4. svibnja 1971. o mjerodavnom pravu za prometne nezgode
- Konvencija CIEC-a od 20. rujna 1970. o priznanju djeteta naknadnim sklapanjem braka
- Haška konvencija od 19. listopada 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u

području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece

- Haška konvencija od 13. siječnja 2000. o međunarodnoj zaštiti odraslih osoba
- Haški protokol od 23. studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja.

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Sljedeći bilateralni ugovori sadržavaju pravila o sukobu zakona:

- Ugovor o prijateljstvu i boravištu od 9. rujna 1959. između Republike Austrije i Iranskog Carstva
- Ugovor od 16. prosinca 1954. između Republike Austrije i Savezne Republike Jugoslavije o uzajamnom pravnom prometu
- Ugovor od 11. prosinca 1963. između Republike Austrije i Narodne Republike Poljske o uzajamnim odnosima u građanskim stvarima i dokumentaciji.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

Strano pravo može se primijeniti službenim putem te kao i u svojem izvornom području primjene (članak 3. IPRG-a).

2.2 Upućivanje

U skladu s člankom 5. IPRG-a, primjenjuju se pravila o uzvraćanju i daljnjem upućivanju, osim ako se konkretno upućuje na materijalno pravo druge države. Ako se u stranom pravu ponovno upućuje na austrijsko pravo, primjenjuje se austrijsko pravo. Ako se u stranom pravu upućuje na pravo na koje već postoji upućivanje, mjerodavno je pravo iz prvog upućivanja.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Naknadnom promjenom uvjeta ključnih za povezivanje s određenim pravim sustavom obično se ne utječe na elemente već dovršene pravne situacije (članak 7. IPRG-a), premda su iznimke predviđene posebnim pravilima o sukobu zakona. Načelno je za dovršene pravne situacije mjerodavno pravo koje je vrijedilo u trenutku njihova nastanka, a za nedovršene pravne situacije mjerodavno je pravo koje vrijedi u trenutku donošenja presude.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

Pravo na koje se upućuje nije mjerodavno ako će to dovesti do rezultata koji nije u skladu s temeljnim vrijednostima austrijskog pravnog sustava (članak 6. IPRG-a).

U skladu s austrijskim pravom postoje odredbe koje su mjerodavne bez obzira na pravila međunarodnog privatnog prava (prevladavajuće obvezne odredbe). Neke od tih odredaba smatraju se prevladavajućim obveznim odredbama zbog svojega teksta, a druge samo zbog svojega cilja.

Prevladavajuće obvezne odredbe utvrđene su, na primjer, u člancima 7., 7.a i 7.b Zakona o izmjeni Zakona o ugovoru o radu (*Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz – AVRAG*) i u njima se navodi da, bez obzira na mjerodavno pravo, radnici u Austriji imaju pravo barem na plaće propisane kolektivnim ugovorom i minimalno trajanje godišnjeg odmora. Još jedna prevladavajuća obvezna odredba predviđena je člankom 13.a stavkom 2. KSchG-a u skladu s kojim se članak 6. KSchG-a (o nedopuštenim ugovornim uvjetima), članak 864.a Građanskog zakonika (ABGB) (o valjanosti neuobičajenih odredaba u općim uvjetima poslovanja i predlošcima ugovora) i članak 879. stavak 3. ABGB-a (o ništavosti ugovornih odredaba u općim uvjetima poslovanja i predlošcima ugovora koje su izrazito nepovoljne za zaštitu potrošača) primjenjuju, bez obzira na pravo koje je mjerodavno za ugovor, ako je ugovor sklopljen u pogledu aktivnosti koju trgovac u Austriji obavlja kako bi sklopio te ugovore.

2.5 Dokaz stranog prava

Strano pravo utvrđuje se službenim putem. U tom se pogledu sud može osloniti na suradnju stranaka, podatke Saveznog ministarstva pravosuđa i stručna izvješća. Ako se, unatoč znatnim naporima, strano pravo ne može dokazati u razumnom roku, mjerodavno je austrijsko pravo (članak 4. IPRG-a).

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

Ugovorne obveze koje nisu obuhvaćene Uredbom (EZ) br. 593/2008 o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I.), SL L 177, 4. srpnja 2008., str. 6., ocjenjuju se u skladu s odabirom prava koje su stranke izrijekom ili konačno naznačile. Ako pravo nije odabrano, mjerodavno je pravo države uobičajenog boravišta (poslovnog nastana) stranke koja pruža uslugu iz ugovora (članak 35. IPRG-a).

Posebna pravila o sukobu zakona primjenjuju se na potrošačke ugovore. Pravila o sukobu zakona predviđena brojnim direktivama o zaštiti potrošača prenesena su u članak 13.a stavak 1. Zakona o zaštiti potrošača kojim se uglavnom ograničuje sloboda odabira prava kako bi se osigurala zaštita potrošača.

3.2 Izvanugovorne obveze

Izvanugovorna prava na odštetu koja nisu obuhvaćena Uredbom (EZ) br. 864/2007 o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II., SL L 199, 31.7.2007., str. 40.) ocjenjuju se u skladu s odabirom prava koje su stranke izrijekom ili konačno naznačile. Ako pravo nije odabrano, mjerodavno je pravo države u kojoj je radnja iz koje proizlazi obveza za naknadu štete izvršena. Međutim, ako su predmetne stranke u većoj mjeri povezane s pravom istovjetne druge države, tada je pravo te države mjerodavno (članak 48. IPRG-a).

Na temelju tog pravila o sukobu zakona određuju se pravo koje je mjerodavno za određivanje je li nastala obveza za naknadu štete, tko je odgovoran za štetu i koliki je plativi iznos. Njime su obuhvaćena i pitanja podijeljene krivnje i izravne tražbine oštećenika prema osiguravatelju te zastare za zahtjeve za naknadu štete.

Prava na naknadu štete nastale uslijed prometnih nezgoda, koja su obuhvaćena Haškom konvencijom od 4. svibnja 1971. o mjerodavnom pravu za prometne nezgode, povezuju se na temelju te Konvencije.

Na zahtjev oštećenika, izvanugovorna prava na naknadu štete koja je nastala u Austriji kao rezultat ionizirajućeg zračenja ocjenjuju se na temelju austrijskog prava (članak 23. stavak 1. AtomHG-a iz 1999.). Ako je šteta prouzročena ionizirajućim zračenjem nastala u inozemstvu i potrebno ju je ocijeniti na temelju austrijskog prava, naknada štete dodjeljuje se samo ako je i u mjeri u kojoj je to predviđeno osobnim statusom oštećenika (članak 23. stavak 2. AtomHG-a iz 1999.).

Pravo mjerodavno za poslovodstvo bez naloga ili tražbine koje proizlaze iz neopravdanog bogaćenja uređeno je Uredbom Rim II.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

Osobni status neke osobe uređen je pravom države čiji je ona državljanin. Ako osoba ima više državljanstava, mjerodavno je pravo države s kojom je ta osoba najbliže povezana; međutim, austrijsko državljanstvo uvijek ima prednost. Za izbjeglice i osobe bez državljanstva osobni status uređen je pravom države njihova uobičajenog boravišta (članak 9. IPRG-a).

Pravo osobe na nošenje imena ocjenjuje se u skladu s njezinim osobnim statusom, bez obzira na razlog na kojemu se temelji uzimanje imena (članak 13. IPRG-a).

Stoga se, na primjer, vjenčano prezime ne ocjenjuje na temelju bračnog statusa, nego na temelju statusa imena. Opće pravilo o obliku iz članka 8. IPRG-a primjenjuje se na oblik izjava o određivanju imena. (U skladu s tim, oblik pravnog akta ocjenjuje se na temelju istog prava kao i sami pravni akt; međutim, dostatna je usklađenost sa zahtjevima u pogledu oblika u državi u kojoj se pravni akt izvršava.) U skladu sa sudskom praksom, ime uzeto na temelju prethodnog osobnog statusa ne mijenja se samom promjenom osobnog statusa (državljanstva).

Pravna i poslovna sposobnost određene osobe jednako se tako ocjenjuje u skladu s osobnim statusom te osobe (članak 12. IPRG-a). To upućivanje uključuje sva ograničenja poslovne sposobnosti uslijed, na primjer, mentalne bolesti, ali ne i sposobnosti sklapanja braka. Ako je osoba postala punoljetna, ona to ostaje čak i ako to ne bi bila prema novostečenom osobnom statusu.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Uvjeti za utvrđivanje ili osporavanje bračnog očinstva odnosno majčinstva djeteta ocjenjuju se u skladu s osobnim statusom bračnih drugova u vrijeme rođenja djeteta ili, ako je brak prije toga prestao, u vrijeme njegova prestanka. Ako bračni drugovi imaju različite osobne statuse, mjerodavan je osobni status djeteta u vrijeme rođenja. Područje primjene tog pravila o sukobu zakona uključuje i presumpciju očinstva muža, razloge za osporavanje bračnog očinstva odnosno majčinstva, kao i pitanje koje osobe imaju pravo na osporavanje bračnog očinstva odnosno majčinstva te rokove za pokretanje tih postupaka.

Uvjeti za priznanje izvanbračnog djeteta na temelju izjave o priznanju (tj. aktom javnog tijela, a ne naknadnim sklapanjem braka) ocjenjuju se u skladu s osobnim statusom oca (članak 23. IPRG-a).

U skladu sa sporazumom o priznanju, priznanje naknadnim sklapanjem braka roditelja ima učinak ako je to predviđeno pravom države čiji su otac ili majka državljani.

Uvjeti za utvrđivanje i priznanje očinstva u pogledu izvanbračnog djeteta procjenjuju se u skladu s osobnim statusom djeteta u vrijeme rođenja. Kasniji osobni status djeteta mjerodavan je ako je utvrđivanje ili priznanje dopušteno u skladu s tim statusom, ali nije u skladu s osobnim statusom u vrijeme rođenja. Pravo na temelju kojeg se očinstvo utvrđuje ili priznaje mjerodavno je i za njegovo osporavanje (članak 25. IPRG-a).

Odnos roditelja i djeteta: Učinci bračnog očinstva i priznanja djeteta te izvanbračnog statusa djeteta ocjenjuju se u skladu s osobnim statusom djeteta. Člancima 24. i 25. IPRG-a obuhvaćena su pitanja skrbi i odgajanja djeteta, upravljanja i korištenja djetetovom imovinom, pravno zastupanje jednog ili obaju roditelja, uključujući potrebu da službenim odobrenjem određenih aktivnosti zastupanja te za, djecu rođenu u braku, određivanja skrbništva nakon razvoda roditelja i međusobnih zahtjeva za uzdržavanje. Te se odredbe u velikoj mjeri podudaraju s Haškom konvencijom o zaštiti djece, odnosno Haškom konvencijom o zaštiti maloljetnika iz 1961. u slučajevima u kojima je ona (još uvijek) na snazi (u odnosu na Tursku i Makao). U skladu s tim, nadležna tijela moraju primijeniti svoje domaće pravo za mjere osiguranja zaštite maloljetnika; za to su obično nadležna tijela u državi boravišta.

Dok je za pitanja roditeljstva bitan osobni status u određenom trenutku, to nije slučaj za pitanja u pogledu odnosa roditelja i djeteta; u tom je slučaju važan osobni status djeteta. Ako se osobni status promijeni, odnos roditelja i djeteta procjenjuje se u skladu s novim osobnim statusom od trenutka promjene statusa (promjene relevantnih povezujućih čimbenika, državljanstva).

U sudskoj se praksi učestalo nisu primjenjivali propisi o skrbništvu u okviru stranih pravnih sustava jer su se smatrali protivnima javnom poretku ako se njima u obzir nisu uzimali najbolji interesi djeteta.

3.4.2 Posvojenje

U skladu s člankom 26. IPRG-a uvjeti za posvojenje djeteta i prekid posvojenja temelje se na osobnom statusu svakog posvojitelja. Uz to, mjerodavan je osobni status djeteta, iako, u slučaju kad su djeca maloljetna, samo u mjeri u kojoj je predviđen pristanak djeteta ili treće osobe koja ima obiteljskopравни odnos s djetetom. Uvjeti za posvojenje djeteta uključuju, na primjer, dob posvojitelja, razliku u dobi između posvojitelja i posvojenika te pitanje onemogućuje li se i pod kojim uvjetima posvojenje djeteta zbog postojanja vlastite djece posvojitelja, kao i sve uvjete za pristanak, uključujući mogućnost odbacivanja uskraćenog pristanka službenim putem.

Učinci posvojenja djeteta ocjenjuju se u skladu s osobnim statusom posvojitelja te, ako dijete posvajaju bračni drugovi, u skladu s mjerodavnim pravom kojim se uređuju osobni pravni učinci braka. Nakon smrti jednog od bračnih drugova, osobni status drugog bračnog druga mjerodavan je za te učinke.

Učinci posvojenja djeteta u smislu nasljednog prava ne ocjenjuju se u skladu sa statutom u pogledu posvojenja, nego u skladu sa statusom u pogledu nasljeđivanja.

Posvojenje djeteta kao takvo dovršena je činjenična okolnost, tako da se presuda ne mijenja ako se naknadno promijeni osobni status ili povezujući čimbenik. Status posvojenika sam je po sebi trajan pravni odnos. Stoga se može promijeniti status koji je mjerodavan za posvojenje djeteta: on ovisi o osobnom statusu posvojitelja.

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Oblik sklapanja braka u Austriji ocjenjuje se u skladu s austrijskim pravom, a oblik sklapanja braka u inozemstvu ocjenjuje se u skladu s osobnim statusom zaručnika; međutim, dovoljno je poštovati zahtjeve u pogledu oblika u mjestu sklapanja braka (članak 16. IPRG-a). Ograničenim upućivanjem na uvjete u pogledu oblika u mjestu sklapanja braka upućuje se na materijalnopravne odredbe predmetnog prava; stoga ni jedno uzvraćanje i daljnje upućivanje na temelju lokalnog prava nije relevantno (izuzeće od članka 5. IPRG-a).

Uvjeti za sklapanje braka i nevaljanost braka te uvjeti za poništaj braka (za razliku od razvoda) ocjenjuju se za zaručnike u skladu s njihovim osobnim statusom (članak 17. IPRG-a). Međutim, ako pravom primjenjivim na osobni status jednog ili oba zaručnika nije predviđena mogućnost sklapanja braka uzimajući u obzir spol jednog ili oba zaručnika, uvjeti za sklapanje braka uređeni su pravom države u kojoj je brak sklopljen.

To se pravilo o sukobu zakona odnosi na materijalne uvjete za sklapanje braka, kao što su potrebna dob, nepostojanje prepreka za sklapanje braka, uvjeti za pristanak i njihova zamjenjivost.

U skladu s člankom 18. IPRG-a osobni pravni učinci braka ocjenjuju se u skladu sa zajedničkim osobnim statusom bračnih drugova ili, ako ne postoji zajednički osobni status, u skladu s posljednjim zajedničkim osobnim statusom ako ga je jedan od njih zadržao. U suprotnom se ocjenjuju u skladu s pravom države u kojoj oba bračna druga imaju uobičajeno boravište, a ako ne postoji takvo boravište, u skladu s pravom države u kojoj su oba bračna druga imala svoje zadnje uobičajeno boravište ako ga je jedan od njih zadržao.

Područjem primjene tog pravila o sukobu zakona obuhvaćeni su i obveza bračne zajednice, posljedica za boravište, obveza pružanja pomoći te pravo svakog bračnog druga na uzdržavanje, ali ne i pravo na vjenčano prezime ili režim bračne stečevine. To se upućivanje može promijeniti: drugo pravo može postati mjerodavno ako se promijene povezujući čimbenici.

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Zakonom o životnom partnerstvu (*Gesetz über die eingetragene Partnerschaft*) članci od 27.a do 27.d umetnuti su u IPRG.

Uvjeti (i oblik) životnog partnerstva, njegova nevaljanost te prestanak zbog nepostojanja uvjeta ocjenjuju se u skladu sa zakonom države u kojoj je to partnerstvo sklopljeno (članak 27.a IPRG-a).

U skladu s člankom 27.b IPRG-a osobni učinci životnog partnerstva ocjenjuju se u skladu s pravom države u kojoj oba životna partnera imaju zajedničko uobičajeno boravište, a ako ne postoji zajedničko uobičajeno boravište, u skladu s pravom države u kojoj su oba partnera imala svoje zadnje uobičajeno boravište ako ga je jedan od njih zadržao. Ako se, u skladu s tim, pravo države boravišta ne može primijeniti ili se tim pravom ne uređuju osobni pravni učinci, mjerodavan je zajednički osobni status životnih partnera ili, ako ne postoji zajednički osobni status, zadnji zajednički osobni status ako ga je jedan od njih zadržao. U suprotnom se primjenjuje austrijsko pravo, a to je slučaj i ako se osobnim statusom ne uređuju osobni pravni učinci životnog partnerstva.

Imovinski režim registriranog partnerstva uređen je zakonom koji se primjenjuje od 29. siječnja 2019. na temelju Uredbe (EU) 2016/1104 o imovinskim posljedicama registriranih partnerstava.

Prestanak životnog partnerstva do kojeg nije došlo zbog nepostojanja uvjeta uređen je pravom države u kojoj oba životna partnera imaju zajedničko uobičajeno boravište u vrijeme prestanka, a ako ne postoji zajedničko uobičajeno boravište, u skladu s pravom države u kojoj su oba partnera imala svoje zadnje zajedničko uobičajeno boravište ako ga je jedan od njih zadržao. Ako se, u skladu s tim, pravo države boravišta ne može primijeniti ili, ako u skladu s tim, životno partnerstvo ne može prestati na temelju iznesenih činjenica, mjerodavan je zajednički osobni status životnih partnera ili, ako ne postoji zajednički osobni status, zadnji zajednički osobni status ako ga je jedan od njih zadržao. U suprotnom se primjenjuje austrijsko pravo, a to je slučaj i ako se osobnim statusom ne dopušta prestanak životnog partnerstva na temelju iznesenih činjenica.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

U skladu s člankom 20. IPRG-a aspekti razvoda koji nisu uređeni Uredbom Rim III. (Uredba Vijeća (EU) br. 1259/2010 o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu, SL L 343, 29. prosinca 2010., str. 10.) (imovinske posljedice razvoda) ocjenjuju se u skladu s pravom koje je mjerodavno za osobne pravne učinke braka. U tom je pogledu važno vrijeme razvoda te se stoga upućivanje ne može promijeniti.

Bračnoimovinski režim uređen je zakonom koji se primjenjuje od 29. siječnja 2019. na temelju Uredbe (EU) 2016/1103 o bračnoimovinskom režimu.

Institut rastave braka ne postoji u austrijskom pravu. Ako nije uređen Uredbom Rim III., potrebno ga je povezati s najbližim odnosom u skladu s člankom 1. IPRG-a. Najbliži odnos mogao bi se pronaći u sudskoj praksi analogno članku 20. IPRG-a.

3.5.4 Obveze uzdržavanja

U Uredbi Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja, SL L 7, str. 1. (Uredba EU-a o uzdržavanju) u pogledu statusa uzdržavanja upućuje se na Haški protokol od 23 studenoga 2007. o mjerodavnom pravu za obveze uzdržavanja. U skladu s tim, u prvom je redu mjerodavno pravo države u kojoj osoba koja ima pravo na uzdržavanje ima uobičajeno boravište (s tendencijama prema *lex fori*, posebnim povezujućim čimbenicima, zaštitnoj klauzuli protiv „iznenađujućih” tražbina te vrlo ograničenoj mogućnosti odabira mjerodavnog prava).

3.6 Bračnoimovinski režimi

Bračnoimovinski režim uređen je zakonom koji se primjenjuje od 29. siječnja 2019. na temelju Uredbe (EU) 2016/1103 o bračnoimovinskom režimu (vidjeti gore).

3.7 Oporuke i nasljedstva

Nasljeđivanje je uređeno Uredbom EU-a o nasljeđivanju (Uredba (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju, SL L 201, 27. srpnja 2012., str. 107.). Za stare predmete primjenjuje se članak 28. IPRG-a u skladu s kojim mjerodavno pravo ovisi o osobnom statusu preminule osobe u vrijeme smrti. Tim je pravilom o sukobu zakona načelno obuhvaćena i odgovornost za ostaviteljeve dugove i stjecanje nasljedstva. Međutim, ako je ostavinski postupak proveden u Austriji, stjecanje nasljedstva i odgovornost za dugove ocjenjuju se u skladu s austrijskim pravom (članak 28. stavak 2. IPRG-a).

3.8 Nekretnine

Stjecanje i gubitak stvarnih prava u pogledu materijalne imovine, uključujući posjedovanje, ocjenjuju se u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi po dovršetku činjeničnih okolnosti na kojima se temelji stjecanje ili gubitak. Pravna kategorija imovine i sadržaj prava ocjenjuju se u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi (članak 31. IPRG-a).

Područjem primjene pravila o sukobu zakona posebno su obuhvaćeni vlasništvo, služnost (zemljišne rente), založno pravo, pravo gradnje, vlasništvo nad nekretninama, ali i prava zadržanja stvari treće osobe i pridržaja vlasništva. Tim su pravom obuhvaćene i posljedice prijenosa vlasništva.

Naknadnom promjenom mjesta ne utječe se na mjerodavno pravo jer stjecanje prava predstavlja dovršenu činjeničnu okolnost.

Učinci stjecanja prava temelje se na pravu odnosnog mjesta; stoga se taj povezujući čimbenik može promijeniti. Pitanja koja se odnose na opseg pravne zaštite vlasnika, odnosno ima li i u kojoj mjeri osoba sa stvarnim pravom pravo raspolaganja, na primjer, može li se založno pravo nad pokretnom imovinom prodati bez sudske intervencije, jednako se tako ocjenjuju u skladu s tim pravom.

Posebno se pravilo primjenjuje na prijevozna sredstva (članak 33. IPRG-a). Stvarna prava u pogledu brodova i zrakoplova koji su upisani u registar ocjenjuju se u skladu s pravom države registra; za željeznička vozila mjerodavno je pravo države u kojoj željeznički prijevoznik koji se koristi tim vozilima ima svoju stvarnu središnju upravu. Za zakonska i ovršna založna prava ili zakonska prava zadržanja radi osiguranja tražbina za naknadu štete prouzročene vozilom ili povezane troškove mjerodavno je pravo države u kojoj se imovina nalazi po dovršetku činjeničnih okolnosti na kojima se one temelje.

Postoji posebno pravilo za nepokretnu materijalnu imovinu: ako su stvarna prava nad nepokretnom imovinom obuhvaćena i područjem primjene drugog pravila o sukobu zakona (na primjer, za bračnoimovinski režim), prednost ima upućivanje na imovinsko pravo, tj. poveznica na pravo države u kojoj se imovina nalazi.

Ne postoji pravilo o sukobu zakona za nematerijalnu imovinu. U skladu s člankom 1. IPRG-a, u području imovinskog prava mjerodavno je pravo s kojim postoji najbliža poveznica. Sekuritizirana prava ocjenjuju se u skladu s *lex cartae*. Sekuritizirana prava ocjenjuju se u skladu s *lex cartae*. Članak 33.a IPRG-a, kojim se članak 9. Direktive 2002/47/EZ o financijskom kolateralu prenosi sa širim područjem primjene, sadržava posebno pravilo o kolateralu u elektroničkim vrijednosnim papirima. Za vrijednosne papire u sustavima namire primjenjuju se posebna pravila iz članka 16. i 18. Zakon o konačnosti namire (*Finalitätsgesetz*), kojima se prenosi Direktiva 98/26/EZ o konačnosti namire.

3.9 Nesolventnost

Međunarodno stečajno pravo uređeno je u sedmom dijelu Stečajnog zakona (IO). U skladu s člankom 217. IO-a, te se odredbe primjenjuju samo ako nije drukčije predviđeno međunarodnim pravom ili, konkretno, pravnim aktima Europskih zajednica, a posebice Uredbom (EU) br. 2015/848 o stečajnom postupku (Uredba EU-a o stečaju). U pogledu sadržaja, u odredbama se uglavnom slijede odgovarajuće odredbe Uredbe EU-a o stečaju.

Načelno su preduvjeti za pokretanje stečajnog postupka i učinci stečajnog postupka uređeni pravom države u kojoj je postupak pokrenut. Konkretno, članci od 221. do 235. IO-a sadržavaju odredbe o stvarnim pravima trećih, kompenzaciji, pridržaju prava vlasništva, ugovorima koji se odnose na nepokretnu imovinu, uređenim tržištima, ugovorima o radu, učincima na prava koja su predmet upisa te pravu mjerodavnom za štetne radnje i zaštitu trećih osoba, učincima na sudske postupke u tijeku, pravu mjesta gdje se nalazi stvar s obzirom na izvršenje prava vlasništva ili drugih prava, ugovora o kompenzaciji i obnovi, repo ugovora i plaćanja nakon pokretanja stečajnog postupka.

Ako se propisi preklapaju s propisima IPRG-a ili drugim odredbama o sukobu zakona, prednost imaju specijaliziranije odredbe Stečajnog zakona.

■ Posljednji put ažurirano: 29/10/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.